

OPPILAAN OHJAAMINEN OPETUSAPTEEKISSA

Maaliskuu 2016

Helsingin yliopisto
Farmasian tiedekunta

Fortis

Suomen Farmasialiitto

Itä-Suomen yliopisto
Farmasian laitos

Yliopiston farmasiakunta

Åbo Akademi
Farmaci

Suomen Apteekkariliitto

Yliopiston Apteekki

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	3
2	HARJOITTELUUN LIITTYVIÄ KÄYTÄNNÖN ASIOITA	4
2.1.1	Helsingin yliopisto	4
2.1.2	Itä-Suomen yliopisto	5
2.1.3	Åbo Akademi	6
2.2	OPETUSAPTEEKKILUPA	6
2.3	OPPILAAN TEHTÄVÄT JA OIKEUDET	7
3	HARJOITTELUN TAVOITTEET	8
3.1	HARJOITTELUN MERKITYS APTEEKEILLE	8
4	HOPS - HENKILÖKOHTAINEN OPPIMISSUUNNITELMA	9
4.1	HOPS:n LAATIMINEN	9
5	TYÖKIRJAT OPETUSAPTEEKKIHARJOITTELUN TUKENA	10
6	OPPIMINEN	11
7	OPPILAAN OHJAAMINEN	13
8	PALAUTTEEN HYÖDYNTÄMINEN OPETUSAPTEEKKIHARJOITTELUSSA	14
8.1	HYVÄLLE PALAUTTEELLE ON TUNNUSOMAISTA	14
8.1.1	Palautetta oppilaille	15
8.1.2	Palautetta opetusapteekin henkilökunnalle	15
8.1.3	Palautetta yliopistoille	15
9	HARJOITTELUUN LIITTYVÄT TAPAHTUMAT	17
9.1	OPETUSAPTEEKKIEN PEREHDYTYSPÄIVÄ	17
9.2	OPETUSAPTEEKKIEN NEUVOTTELUPÄIVÄ	17
9.3	UUODEN OPETUSAPTEEKKI	17
10	LOPUKSI	18

1 JOHDANTO

Tämän oppaan tavoitteena on toimia apuvälineenä sekä farmasian oppilaille että opetusapteekkien henkilökunnalle. Opas sisältää perustietoa farmasian tutkintoihin kuuluvasta harjoittelusta, harjoittelun tavoitteista, harjoitteluajan suunnitelman tekemisestä (HOPS), oppimisesta, ohjaamisesta sekä palautteen hyödyntämisestä. Oppilaan ja hänen ohjaamiseensa osallistuvien on hyvä tutustua oppaaseen jo ennen kuin oppilas aloittaa harjoittelunsa.

Farmasian opintoihin sisältyvä käytännön harjoittelu on tärkeä osa farmaseutin ja proviisorin tutkintoa. Opetusapteekkiharjoittelu on opintopisteissä mitattuna laajin farmaseutin tutkintoon sisältyvä opintojakso. Opetusapteekkiharjoittelussa on mukana kolme osapuolta; oppilas, opetusapteekki ja yliopisto. Jokaisella osapuolella on oma merkittävä roolinsa harjoittelun onnistumisessa. Hyvällä yhteistyöllä harjoittelusta muodostuu kokonaisuus, joka hyödyttää kaikkia osapuolia.

Yliopistojen tehtävänä on varmistaa, että apteekkiharjoitteluun tulevilla opiskelijoilla on riittävä tietopohja harjoittelua varten. Yliopiston tehtävänä on myös muulla tavoin valmistella oppilaita etukäteen harjoitteluun. Yliopisto on lisäksi vastuussa siitä, että harjoittelujaksolle annettavat tehtävät ovat riittävän käytännönläheisiä ja motivoivia. Yliopistot seuraavat opetusapteekkiharjoittelua sekä tarvittaessa ohjaavat ja auttavat harjoittelun toteuttamisessa.

Monelle farmasian oppilaalle harjoittelu-aika on ensimmäinen kosketus apteekkityöhön. Myönteisen mielikuvan luominen apteekkityöstä on ensiarvoisen tärkeää.

Opetusapteekin henkilökunta on merkittävässä roolissa oppimisen edistäjänä, vaikkakin opiskelija on itse päävastuussa oppimisesta. Harjoittelun aikana opiskelija arvioi omaa oppimistaan ja harjoittelulle asettamiensa tavoitteiden toteutumista yhdessä harjoitteluvastuuhenkilön kanssa. Harjoittelu-aika on tärkeä opiskelijan ammatti-identiteetin kehittymisen kannalta.

Innostavia hetkiä farmasian oppilaiden harjoittelun parissa!

Tämä opas on tehty valtakunnallisen Opetusapteekkiharjoittelun kehittämistyöryhmän koordinoimana yhteistyönä. Toimitustyöstä on vastannut opetusproviisori Paavo Tanskanen Itä-Suomen yliopistosta. Oppaan ensimmäisen version kirjoittamiseen osallistuivat Marja Airaksinen (HY), Anne Alitalo (YFK), Riitta Andersin (SAL), Liisa Backas (SAL), Nina Katajavuori (HY), Johanna Kause (SAL), Sanna Passi (KY / KKK), Marianne Sarkola (SFL), Kaisa Toukola (Fortis) ja Maaret Varunki (HY).

Opas päivitetään Opetusapteekkiharjoittelun kehittämistyöryhmässä tarvittaessa. Päivitetty versio löytyy Helsingin ja Itä-Suomen yliopistojen opetusapteekkiharjoittelusivuilta, sekä Åbo Akademin internet -sivuilta. Myös työryhmän vuosittainen kokoonpano löytyy kyseisiltä sivuilta.

2 HARJOITTELUUN LIITTYVIÄ KÄYTÄNNÖN ASIOITA

Opetusapteekkien toivotaan ilmoittavan nettisivuillaan, miten ja milloin apteekkiharjoittelupaikkaa haetaan apteekista. Apteekkariliiton jäsenapteekit voivat ilmoittaa harjoittelupaikoista myös Apteekkariliitto.fi- ja Apteekki.fi-sivustojen avoimet työpaikat – osioihin, joihin on avattu oma kategoriansa harjoittelupaikoille. Yliopiston Apteekin oppilaspaikkoja haetaan keskitetysti ya.fi – sivuston kautta. Paikoista ilmoitetaan myös Yliopiston Apteekin LinkedIn –sivuilla.

Farmasian oppilaan työsuhdetta koskevista asioista noudatetaan farmaseuttisen henkilöstön työehtosopimusta, joka on luettavissa Internetissä [Suomen Farmasialiiton](#) ja [Apteekkien työnantajaliiton](#) verkkosivuilla. Työsuhteen alussa on tehtävä kirjallinen työsopimus noudattaen työehtosopimuksen liitteenä (s. 79) olevaa mallia. Apteekkiharjoittelujaksolla mahdollisesti työsuhteeseen liittyvissä ongelmatilanteissa otetaan ensisijaisesti yhteyttä työpaikan luottamusmieheen tai työsuojeluvaltuutettuun. Ellei paikallinen sopiminen onnistu tai edellä mainittuja henkilöitä ei ole nimetty, neuvoja on mahdollista kysyä työnantaja- ja työntekijäliittojen työsuhdeneuvonnasta. Muissa harjoitteluun liittyvissä asioissa tai ongelmatilanteissa keskustellaan ensisijaisesti apteekin harjoittelun vastuuhenkilön kanssa. Tarvittaessa otetaan yhteyttä koulutusyksikön harjoittelusta vastaavaan henkilöön.

Alla on kuvattu harjoitteluun liittyviä käytännön asioita ja ohjeita, joita farmasian eri koulutusyksiköt noudattavat. Opiskelijat suorittavat pakollisen harjoittelunsa 1.8.2005 voimaan tulleen asetuksen mukaan, Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ([794/2004](#)).

2.1.1 Helsingin yliopisto

Harjoittelusta suoritetaan kolme kuukautta yhtäjaksoisesti toisen opiskeluvuoden keväällä huhti-kesäkuussa sekä kolme kuukautta yhtäjaksoisesti kolmannen opiskeluvuoden syys- ja kevätlukukauden vaihteessa marras-tammikuussa. Perustelluissa poikkeustapauksissa, joista on sovittava erikseen tiedekunnan harjoitteluyhteyshenkilön kanssa, harjoittelun voi suorittaa yhdessä osassa tai osissa, jotka eivät saa olla yhtä kuukautta lyhyempiä. Vähintään kolme kuukautta harjoittelusta on suoritettava Suomessa avoapteekissa, loput kolme kuukautta on mahdollista suorittaa avo- tai sairaala-apteekissa Suomessa tai ulkomailla.

Harjoittelemaan pääsemiseksi vaadittavat opinnot:

Harjoittelu I:

<https://webodi.helsinki.fi/hy/opintjakstied.jsp?html=1&Kieli=1&Tunniste=590227>

Harjoittelu II:

<https://webodi.helsinki.fi/hy/opintjakstied.jsp?html=1&Kieli=1&Tunniste=590228>

Työaika: 115h/3 viikkoa

Sairausloma: Yhteensä 6 päivää/3kk (tai 2 päivää/1 kk), ilman, että pidentää harjoittelua

Vuosiloma: Rahakorvauksena

Pyhäpäivien vaikutus harjoitteluun: Harjoittelun ajalle sattuvat pyhäpäivät eivät pidennä harjoittelua

Harjoitteluyhteyshenkilö:

Farmasian tiedekunnan opinto-opas on WebOodissa osoitteessa

<http://www.helsinki.fi/weboodi>. Opinto-oppaasta löytyvät opintojaksojen tarkemmat kuvaukset.

2.1.2 Itä-Suomen yliopisto**Harjoittelun ajankohta:**

Ensimmäiset kolme kuukautta (osa I) tehdään toisen opiskeluvuoden päätteeksi ja loput kolme kuukautta (osa II) tehdään kolmannen opiskeluvuoden päätteeksi, muiden opintojen loputtua. Vähintään kolme kuukautta harjoittelusta on suoritettava apteekissa ja korkeintaan kolme kuukautta voi harjoitella sairaala-apteekissa. Osan harjoittelusta voi suorittaa myös ulkomailla. Tällöin ensimmäiset kolme kuukautta harjoittelusta on suoritettava Suomessa apteekissa ja loput kolme kuukautta on mahdollista suorittaa ulkomailla apteekissa tai sairaala-apteekissa. Ainoastaan poikkeustapauksissa harjoittelu voidaan tehdä kuusi kuukautta kerrallaan muiden opintojen loputtua. Tästä on sovittava opintojakson johtajan ja työnantajan kanssa. Alle kahden viikon harjoittelujaksoja ei hyväksytä.

Ensimmäiselle harjoittelujaksolle pääsemiseksi vaadittavat opinnot:

Vaatimukset koskevat v. 2014 opintonsa aloittaneita opiskelijoita.

- Analyttinen kemia 1(farmasia) harjoitustyöt
- Apteekkioppi (harjoitukset)
- Asiakasneuvonta apteekissa, kevään osuus
- Ensiapu
- Farmakologia ja toksikologia
- Farmasian teknologia 2
- Farmasian teknologia 3
- Ihmisen anatomia ja fysiologia 1
- Ihmisen anatomia ja fysiologia 2
- Ihmisen anatomia ja fysiologia 3
- Lääkkeet terveydenhuollossa
- Mikrobiologian perusteet
- Mikrobiologian perusteet, harjoitustyöt
- Tautioppi farmasian opiskelijoille 1
- Tautioppi farmasian opiskelijoille 2

Toiselle harjoittelujaksolle pääsemiseksi vaadittavat opinnot:

- Opetusapteekkiharjoittelu osa 1
- Apteekkioppi
- Kliinisen farmasian perusteet
- Lääkehoito
- Asiakasneuvonta apteekissa

Sairaala-apteekissa harjoittelunsa tekeville suositellaan lisäksi opintojaksojen Sairaala-farmasian perusteet ja Sairaalojen lääkevalmistus suorittamista.

Työaika: 115h/3 viikkoa

Sairausloma: Yhteensä 6 päivää/3kk (tai 2 päivää/1 kk), ilman, että pidentää harjoittelua

Vuosiloma: Rahakorvauksena

Pyhäpäivien vaikutus harjoitteluun: Harjoittelun ajalle sattuvat pyhäpäivät eivät pidennä harjoittelua

Harjoitteluyhteyshenkilöt:

Opintoasiainpäälikkö Riitta Koistinen, puh. 029 445 1007, e-mail: Riitta.Koistinen(at)uef.fi, osastosihteeri Raija Holopainen, puh. 029 445 4301, e-mail: RaijaAnneli.Holopainen(at)uef.fi, yliopisto-opettaja Paavo Tanskanen, puh. 029 445 4394, e-mail: Paavo.Tanskanen(at)uef.fi

2.1.3 Åbo Akademi**Harjoittelun ajankohta:**

Harjoittelu alkaa toisen opiskeluvuoden huhtikuussa ja kestää yhtäjaksoisesti 26 viikkoa.

Harjoittelemaan pääsemiseksi vaadittavat opinnot:

<http://www.abo.fi/fakultet/farmacipraktik>

Työaika: 115h/3 viikkoa

Sairausloma: Korkeintaan 12 päivää/6kk (tai 2 päivää/1 kk), ilman, että pidentää harjoittelua

Vuosiloma: Rahakorvauksena

Pyhäpäivien vaikutus harjoitteluun: Harjoittelun ajalle sattuvat pyhäpäivät eivät pidennä harjoittelua.

Harjoitteluyhteyshenkilö: Yliopisto-opettaja Anne Eriksson, puh. (02) 215 4042, e-mail: anne.eriksson(at)abo.fi

2.2 OPETUSAPTEEKKILUPA

Opetusapteekkilupa on apteekkilupakohtainen. Apteekkarin on haettava uusi lupa, jos hän siirtyy uuteen apteekkiin. Apteekin harjoitteluvastuuhenkilönä toimii apteekkari tai hänen nimeämänsä proviisori. Harjoitteluvastuuhenkilön muutos ilmoitetaan yliopistolle, Helsingin yliopisto <https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/5634/lomake.html> ja Itä-Suomen yliopistolle e-lomakkeella [ILMOITUS HARJOITTELUVASTUUHENKILÖN MUUTTUMISESTA](#).

Helsingin yliopiston farmasian tiedekunnan, Itä-Suomen yliopiston farmasian laitoksen ja Åbo Akademin opetusapteekiksi haetaan kuhunkin erikseen omalla hakemuksellaan. Koulutusyksiköiden yhteystiedot löytyvät sekä hakulomakkeista että internet -sivuilta. Hakijan tulee ennen opetusapteekkiluvan hakemista

- tutustua opetusyksiköiden yhteisiin opetusapteekkilupahakemusta koskeviin ohjeisiin
- perehtyä opetusapteekkiharjoittelua koskevaan oppaaseen ja esitteeseen
- täyttää Itä-Suomen yliopiston opetusapteekkiharjoittelun internet -sivulla oleva [Tietoja opetusapteekista](#) -nettilomake, jolla kerätään tietoja apteekista opetusapteekkihakemuksen tueksi (Huom! Helsingin ja Itä-Suomen yliopistot sekä Åbo Akademi käyttävät samaa lomaketta)
- täyttää hakemus ja toimittaa se siihen koulutusyksikköön, jonka opetusapteekkilupaa hakee

Koulutusyksikkö voi tarvittaessa pyytää hakemukseen täydennystä tai lisäselvitystä. Hakemuksen hyväksymisestä toimitetaan apteekkarille tieto kirjallisesti. Tarkemmat ohjeet ja lomakkeet löytyvät sekä Helsingin yliopiston farmasian tiedekunnan että Itä-Suomen yliopiston farmasian laitoksen omilta opetusapteekkiharjoittelun internet -sivuilta.

2.3 OPPILAAN TEHTÄVÄT JA OIKEUDET

Farmasian opiskelija voi toimia farmaseutin tehtävissä tietyin alla kuvatuin rajoituksin/ehdoin opetusapteekkiharjoittelujaksolla, ensimmäisen kolmen kuukauden opetusapteekkiharjoittelujakson jälkeen ja tutkinnon suorittamisen jälkeen ennen farmaseutiksi laillistamista.

Proviisoriksi tai farmaseutiksi Suomessa opiskeleva tai ulkomailla vastaavaan ammattiin opiskeleva, joka on suorittanut hyväksytysti yliopiston määräämät perus- ja aineopinnot ja jolla on suoritettujen opintojen perusteella riittävät edellytykset kyseisen tehtävän hoitamiseen, voi suorittaessaan opintoihinsa kuuluvaa harjoittelua tai ensimmäisen harjoittelujakson suoritettuaan tilapäisesti toimia apteekissa, sairaala-apteekissa tai lääkekeskuksessa farmaseutin tehtävässä laillistetun farmaseutin tai proviisorin johdon ja valvonnan alaisena *Valtioneuvoston asetusterveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen muuttamisesta* (104/2008), tuli voimaan 1.6.2008 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940564#a14.2.2008-104>.

Koulutusyksiköt ilmoittavat Valviran terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteri Terhikkiin tiedon siitä, että opiskelija on suorittanut harjoitteluun edellytettävät opinnot. Yli 10 v sitten opintonsa aloittaneita ja ulkomaista tutkintoa täydentäviä opiskelijoita ei voi lisätä julkiTerhikkiin.

Valvira tulkitsee terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lainsäädäntöä siten, että henkilön tulee olla aktiivinen opiskelija voidakseen toimia tilapäisesti laillistetun ammattihenkilön tehtävissä. Ollakseen aktiivinen opiskelija, henkilön tulee olla ilmoittautuneena läsnä olevaksi yliopistoon. Opintojen keskeyttäminen poistaa myös oikeuden toimia tilapäisesti terveydenhuollon ammattihenkilön tehtävissä. Valvira katsoo opintonsa keskeyttäneiksi kaikki yliopistoon poissa olevaksi ilmoittautuneet opiskelijat. Poissaolotietojen rekisteröinti tehdään Valvirassa yliopiston ilmoituksen perusteella.

Valtioneuvoston asetus (656/2012) terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 3 e §:n muuttamisesta tuli voimaan 1.12.2012

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120656>. Asetusmuutoksen myötä vastavalmistunut farmaseutti säilyttää niin sanotut opiskelijaoikeudet ja voi työskennellä ammattihenkilön tehtävissä 30 päivän ajan valmistumisen jälkeen siihen asti, että Valvira myöntää laillistuksen.

Valvira kuitenkin suosittelee, että laillistusta haetaan välittömästi valmistumisen jälkeen.

3 HARJOITTELUN TAVOITTEET

Tavoitteena on, että harjoittelujaksojen jälkeen opiskelija pystyy toimimaan itsenäisesti farmaseutin tehtävissä apteekissa. Harjoittelun aikana opiskelija tutustuu monipuolisesti apteekin toimintaan sekä eri henkilöstöryhmien tehtäviin.

Harjoittelun aikana oppilaan on tärkeää perehtyä asiakaspalveluun ja resepti- ja itsehoitoasiakkaiden neuvontaan. Reseptilääkkeiden toimittamisen ja itsehoitoasiakkaiden palvelemisen harjoittelu edellyttävät perusteellista perehdytystä. Asiakkaiden lääkehoidon seurantaan ja arviointiin liittyvien tehtävien tekemiseen oppilaat tarvitsevat erityisesti asiantuntevaa tukea ja ohjausta. Lisäksi on toivottavaa, että opiskelija saa analysoida lääkeaineita ja -valmisteita sekä valmistaa lääkkeitä mahdollisuuksien mukaan. Mikäli apteekissa on vain vähän lääkevalmistusta, tulisi kaikki valmistustilanteet käyttää hyväksi oppilaan ohjauksessa. Tarvittaessa lääkevalmistukseen liittyvää ohjausta voidaan antaa tilapäisesti muussa kuin harjoitteluapteekissa. Opiskelija tulee myös tutustuttaa paikkakunnan muihin terveydenhuoltopalveluihin, jotta hän hahmottaa apteekin tehtävän osana terveydenhuoltoa ja omaksuu oman roolinsa terveydenhuollon tulevana asiantuntijana.

Opetusapteekkiharjoittelun tavoitteena on tukea farmasian opiskelijan ammatti-identiteetin, ammatillisen asiantuntijuuden ja työelämätaitojen kehittymistä. Tähän tarvitaan yliopistolla opitun teorian tiedon ja työelämässä hankitun käytännön tiedon yhdistämistä.

Yliopistot ohjaavat opiskelijoita asettamaan henkilökohtaisia tavoitteita eri harjoittelujaksoille. Nämä yhdistettynä opetusapteekin tavoitteisiin sekä yliopiston opetusapteekkiharjoittelulle asettamiin tavoitteisiin luovat pohjan harjoittelun käytännön suunnitelman tekemiselle.

Harjoittelujaksojen aikana käytettävien työkirjojen (Työ opiksi!) tehtävät osoittavat konkreettisesti yliopiston asettamat tavoitteet opetusapteekkiharjoittelulle. Tehtävien tarkoituksena on helpottaa harjoittelun toteuttamista. Tehtävät on suunniteltu tukemaan oppilaan oppimista ja ohjaamaan tätä elinikäiseen oppimiseen. Osa tehtävistä on tarkoitus tehdä omatoimisesti. Osaan tehtävistä oppilas vastaavasti tarvitsee opetusapteekin henkilökunnan opastusta ja apua. Työkirja on työväline opiskelijan oppimisen edistämiseksi.

3.1 HARJOITTELUN MERKITYS APTEEKEILLE

Oppilaat ovat apteekkien tuleva voimavara. Harjoitteluajan on oltava sellainen, että mielenkiinto apteekkia kohtaan työpaikkana säilyy tai herää. Oppilaan mukana apteekki saa uusinta teoreettista tietoa yliopistolta sekä oppilaan panoksen apteekin työyhteisöön. Ohjaamalla ja opettamalla oppilasta työntekijät päivittävät samalla omia tietojaan ja oppivat uutta. Oppilaan ohjaukseen laitettua panostusta voidaan hyödyntää etenkin harjoittelun loppuvaiheessa, jolloin oppilaalla jo on asiantuntemusta monenlaisiin farmaseuttisiin työtehtäviin. Oppilas voi myös olla mukana toteuttamassa erilaisia projekteja ja koulutuksia.

Oppilas oppii apteekkiharjoittelun aikana sellaisia työelämätaitoja, joita on tarkoituksenmukaista harjoitella apteekissa. Yliopistossa harjoitellaan esimerkiksi ryhmätöiden avulla sosiaalisia taitoja, jotka kehittyvät edelleen aidoissa työelämän tilanteissa.

4 HOPS - HENKILÖKOHTAINEN OPPIMISSUUNNITELMA

Oppilaat tulevat työharjoitteluun hyvin erilaisista lähtökohdista. Harjoittelujakso saattaa olla oppilaan ensimmäinen kosketus apteekkityöhön, joissakin tapauksissa jopa työelämään yleensä. Toisaalta oppilaalla saattaa olla takanaan vuosien työrupeama apteekin teknisissä tehtävissä. Kokonaan alaa vaihtaneella henkilöllä voi olla runsaasti kokemusta työelämästä erilaisissa työtehtävissä, vaikka apteekkikokemusta ei olisikaan. Siksi oppilaan aiempi opiskelu-, työ- ja elämäkokemus on hyvä ottaa huomioon harjoittelua suunniteltaessa. Lisäksi on otettava huomioon se, onko oppilas suorittamassa ensimmäistä vai toista harjoittelujaksoa sekä se, missä oppilas aikoo harjoittelunsa kokonaisuudessaan suorittaa. Apteekissa tapahtuva harjoittelujakso on suunniteltava erityisen huolellisesti, mikäli oppilas tekee osan työharjoittelusta sairaala-apteekissa tai ulkomailla. Apteekkien toivotaan huomioivan myös, että proviisoriksi opiskelevilla on mahdollisuus tutustua proviisorin työtehtäviin.

Harjoittelujaksoa varten laaditaan oppilaan kanssa yhdessä henkilökohtainen oppimissuunnitelma (HOPS) harjoittelujaksolle. Suunnitelma tehdään yliopiston, oppilaan ja apteekin tavoitteiden pohjalta huomioiden oppilaan tieto- ja kokemuspohja, apteekin resurssit ja ominaispiirteet sekä yliopiston oppimistavoitteet. HOPS -käytäntöön on siirrytty, koska sen on todettu edistävän harjoittelujakson onnistumista. HOPSin muoto ja sisältö voivat vaihdella, eikä sen tarvitse noudattaa mitään tiettyä kaavaa tai muotoilua. Itä-Suomen yliopiston opiskelijoiden työharjoittelujaksojen HOPSin tekemistä varten voi myös käyttää lomakkeita, jotka on tehty työkirjojen tehtävien perusteella. Nämät [lomakkeet](#) löytyvät internetistä. Helsingin yliopistossa käytettävä lomake on työkirjan yhteydessä sekä oppilaiden verkko-oppimisalue Moodlessa. Åbo Akademiassa käytettävä lomake on työkirjan yhteydessä ja verkko-oppimisalue Moodlessa.

4.1 HOPS:n LAATIMINEN

HOPS kannattaa laatia heti harjoittelujakson alussa tai mahdollisuuksien mukaan jopa ennen sen aloittamista. HOPS:n laativat oppilas ja harjoitteluvastuuhenkilö yhdessä. Suunnitelmaa laadittaessa pohditaan, kuka henkilökunnasta toimii kulloinkin ohjaajana ja milloin mikäkin asia käsitellään. Suunnitelmasta kannattaa tehdä riittävän väljä ja joustava. Henkilökunnan kanssa on hyvä sopia harjoitteluun liittyvät yleiset pelisäännöt jo ennen oppilaan harjoittelujakson alkua. Esimerkiksi työkirjan tehtävien tekemiseen liittyvien periaatteiden pitäisi olla kaikkien tiedossa. Oppilaan kanssa yhdessä laadittu HOPS kannattaa laittaa myös näkyville, jotta kaikki pystyvät seuraamaan harjoittelun etenemistä ja omaa vastuutaan siinä.

5 TYÖKIRJAT OPETUSAPTEEKKIHARJOITTELUN TUKENA

Harjoittelujaksoille apteekissa ja sairaala-apteekissa on omat työkirjansa. Työkirjoja käytetään sekä oppilaan että opetusapteekin henkilökunnan tukena opetusapteekkiharjoittelussa. Työkirjojen tarkoituksena on omalta osaltaan varmistaa, että harjoittelujakson tavoitteet toteutuvat kaikkien oppilaiden kohdalla ja että opiskelijat perehdytetään keskeisiin farmaseuttisiin tehtäviin. Oppilaan ja harjoitteluvastuuhenkilön on hyvä käydä työkirja yhdessä läpi laadittaessa oppilaan henkilökohtaista oppimissuunnitelmaa (HOPS). Tämä auttaa opiskelijaa hahmottamaan apteekkia toimintaympäristönä ja muodostamaan harjoittelun aikana opituista asioista kokonaisuuden.

Työkirjat:

- Ovat luettavissa ja tulostettavissa yliopistojen kotisivuilta
- [Itä-Suomen yliopisto](#)
- [Helsingin yliopisto](#)
- Åbo Akademin työkirja ruotsinkielisenä Moodle -opetusympäristössä
- Päivitetään vuosittain
- Auttavat hahmottamaan harjoittelun kokonaisuutta
- Tehtäviin pyritään saamaan valinnaisuutta, koska opetusapteekit ovat erilaisia

Työkirjojen tehtävät:

- Edellyttävät paneutumista työtehtävän sisältöön ja toteutustapaan sekä työtehtävässä tarvittavan tiedon hankkimiseen eri lähteistä
- Ohjaavat myös oman työn arviointiin
- Kattavat apteekin keskeiset farmaseuttiset tehtävät
- Osa tehtävistä liittyy ajankohtaisiin farmaseuttisiin aiheisiin
- Kannattaa jakaa tasaisesti HOPS:n mukaisesti koko harjoitteluajalle, näin ne tukevat oppilaan oppimista
- Tehtäviin liittyvistä asioista on tärkeää keskustella harjoitteluvastuuhenkilön kanssa. Sekin tukee oppimista. Tämän varmistamiseksi moniin tehtäviin edellytetään perehdyttäjän kuittaus, että tehtävä on suoritettu ja käyty yhdessä läpi
- Työkirjan tehtävät ovat keskeinen osa harjoittelua, siksi on erityisen tärkeää, että ainakin osan niistä voi tehdä työaikana
- Kaikki tehtävät tulee tehdä hyväksytysti määräaikaan mennessä

Apteekit voivat hyödyntää työkirjojen tehtäviä myös henkilökunnan toimipaikka-koulutuksessa. Esimerkiksi asiakkaiden kysymyksiä itsehoito- ja reseptilääkkeistä sekä lääkkeiden käytössä ilmenneitä ongelmia kannattaa pohtia henkilökunnan koulutustilaisuuksissa.

Oppilaita on suositeltavaa ottaa mukaan myös apteekin omiin projekteihin. Osallistuminen projekteihin on oppilaan kannalta motivoivaa ja hän saa käsitystä siitä, miten projektityöskentelyn periaatteet toimivat apteekkiympäristössä. Opetusapteekit voivat myös teettää ryhmätöitä oppilailla. Näitä tehtäviä on tarkoituksenmukaista ajoittaa harjoittelun loppuosaan.

Osa opiskelijoiden oppimistehtävistä on viety verkkopohjaiseen oppimisympäristöön. Opiskelijoita on perehdytetty ennen harjoittelujaksoa sähköiseen oppimisympäristöön ja he voivat näyttää sen käyttöä tarpeen mukaan vastuuhenkilöille ja muulle henkilöstölle apteekissa. Sähköinen oppimisympäristö auttaa myös koulutusyksiköiden ja oppilaan välisessä yhteydenpidossa harjoittelujakson aikana.

6 OPPIMINEN

Opetusapteekkiharjoittelu poikkeaa muista opintojaksoista muun muassa laajuuden, suorituspaikan ja ohjaajien suhteen. Oppilaat saavat palkkaa ja opintopisteitä tämän opintojakson aikana. Harjoittelujaksolta edellytetään työntekoa ja oppimista. Niiden on oltava tarkoituksenmukaisessa suhteessa toisiinsa.

Opetusapteekki on yliopistoon verrattuna erilainen oppimisympäristö. Apteekin työntekijät ohjaavat oppilasta oman työnsä ohessa. Henkilökunnan myönteinen suhtautuminen oppilaaseen, hänen hyväksymisensä työyhteisön tasa-arvoiseksi jäseneksi ja halu tukea hänen oppimistaan helpottavat oppimistavoitteisiin pääsemistä. Oppilaan ammatilliseen kiinnostumiseen vaikuttaa suuresti opetusapteekin työntekijöiden asenne. Heidän myönteinen suhtautuminen omaan työhönsä, sen arvostus ja halu kehittää itseään ammatillisesti tarttuvat helposti myös oppilaaseen.

Oppiminen on:

- oppijan oman aktiivisen toiminnan tulosta
- tavoitteellista

Oppiminen ei ole passiivista kuuntelua ja tiedon vastaanottamista, vaan oppilaan omakohtaista ja aktiivista tietojen ja taitojen rakentamista sekä tiedon etsintää ja käsittelyä. Tämä tarkoittaa sitä, että oppija työstää, pohtii, harjoittelee ja soveltaa opiskeltavia asioita itsenäisesti. Oppimista voi tapahtua sattumalta ja ilman suunnittelua, mutta hyvä oppiminen edellyttää, että oppilas on ymmärtänyt ja sisäistänyt oppimisen tavoitteet ja merkityksen. Tavoitteet toimivat oppijalle motivaation perustana ja auttavat oppilasta orientoitumaan tuleviin tehtäviin. Motivaation ja harjoitteluun sitoutumisen vuoksi on tärkeää, että oppilas on mukana harjoittelun tavoitteita ja HOPSia luotaessa. Tavoitteet auttavat suuntaamaan harjoittelua kohti olennaisia asioita ja mielekkäitä kokonaisuuksia.

Oppimisessa:

- oppijan aikaisemmat tiedot vaikuttavat uuden oppimiseen
- sosiaalisella vuorovaikutuksella on keskeinen merkitys
- pelkkä kokeminen ja tekeminen eivät riitä, vaan asioita pitää pysähtyä pohtimaan ja arvioimaan
- uuden asian oppimisessa asiayhteyden ja kokonaisuuksien hahmottaminen on tärkeää

Uuden asian oppiminen perustuu aina aikaisemmin opittuihin tieto- ja taitorakenteisiin. Näin ohjaajan tulisiikin opettamisessaan lähteä siitä missä oppija on. Oppijan aikaisemmat tiedot voivat olla myös virheellisiä, joten tällöin uuden oppiminen edellyttää vanhan tiedon "poisoppimista".

Keskusteluilla kollegojen tai toisten opiskelijoiden kanssa on keskeinen merkitys oppimisen kannalta. Kun asioista keskustellaan ja kukin vuorollaan kertoo omia käsityksiään ja ratkaisujaan opiskeltavasta asiasta, oppija saa palautetta omasta ajattelutavastaan, oppimisestaan ja osaamisestaan. Keskustelujen avulla ohjaaja voi tietoisesti auttaa oppilasta tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa. Ohjaaja voi myös tarvittaessa suunnata oppijan huomiota kohti olennaisia ja vahvistaa tai laajentaa oppilaan näkökulmaa keskusteltavista asioista.

Harjoittelussa hyödynnetään kokemuksien kautta oppimista. Kokeminen ei sinällään ole

oppimista, vaan oppimista tapahtuu vasta, kun tulkitsemme kokemustamme eli annamme sille merkityksen. Oppimisen tarkoituksena ei ole yksinomaan se, että oppilas omaksuu työn kautta vallitsevia käytäntöjä ja olemassa olevaa tietoa, vaan tämän lisäksi on tärkeää, että hän pohtii kokemuksiaan ja rakentaa niistä omaa tietoansa.

Ihminen oppii paremmin kokonaisuuksia kuin sirpaletietoa. Tästä syystä harjoittelu tulisikin rakentaa oppilaan kannalta mielekkäiksi kokonaisuuksiksi. Harjoittelun aikana opituista irrallisista yksityiskohdista tulee ymmärrettäviä kun ne voidaan liittää laajempaan kokonaisuuteen. Tämä helpottaa uuden asian opiskelua ja asioiden muistaminen helpottuu. Kokonaisuuden hahmottaminen auttaa myös ohjaajaa rakentamaan harjoittelun sisältöä ja saamaan esiin oppimisen kannalta keskeiset asiat. Esimerkiksi yliopistojen asettamat harjoittelun tavoitteet ja työkirja voivat toimia kokonaishahmotuksen lähtökohtana, johon yksityiskohtia liitetään aika ajoin.

7 OPPILAAN OHJAAMINEN

Ohjaaminen on oppilaan rinnalla kulkemista, tukemista ja palautteen antamista. Vaikka oppilaan edellytetään olevan oma-aloitteinen ja vastuussa omasta oppimisestaan, häntä ohjaavien työntekijöiden merkitys on suuri oppilaan oppimisessa. Kannattaa kuitenkin pyrkiä tietoisesti lisäämään oppilaan itseohjautuvuutta.

Ohjaajan on hyvä myös tiedostaa ja ottaa ohjauksessa huomioon, että jokaisella meistä on oma tapansa oppia. Jokaisen oppilaan ohjaustarve on myös erilainen. Erityisesti harjoittelun alkuvaiheessa ohjaukseen kannattaa varata aikaa. Oppimisen kannalta on keskeistä, että ohjaaja perustelee ohjeensa ja ohjauksensa (annetut neuvot ymmärretään ja ne jäävät paremmin mieleen). Lisää tietoa oppimisesta ja ohjauksesta löytyy osoitteesta: www.uta.fi/tyt/verkkotutor/.

Harjoitteluvastuuhenkilön tulee järjestää aikaa oppilaan kanssa käytäviin keskusteluihin, suunnata oppilaan mielenkiintoa kohti olennaista, auttaa oppilasta aikaisempien ja uusien kokemusten yhdistämisessä, haastaa oppilas pohtimaan eri vaihtoehtoja ja etsimään tarvittaessa lisätietoa. Ohjaajan tehtävänä on kannustaa ja tukea oppijaa, ei antaa valmiita vastauksia.

Harjoittelun aikana voidaan ohjaamiseen käyttää monenlaisia tapoja: opettamista, perehdyttämistä, tukemista, mallina ja esimerkkinä olemista, neuvomista jne.

Harjoitteluvastuuhenkilö:

- Tiedottaa muulle henkilökunnalle oppilaan tulosta
- Suunnittelee yhdessä oppilaan ohjaamiseen osallistuvan henkilökunnan kanssa ennakkoon harjoittelun toteutusta
- Luo turvallisen ja innostavan oppimisympäristön yhdessä henkilökunnan kanssa
- Tekee oppilaalle henkilökohtaisen oppimissuunnitelman harjoittelujaksolle yhdessä hänen kanssaan
- Huolehtii siitä, että oppilas perehdytetään apteekkiin, työympäristöön ja työtehtäviin
- Ohjaa ja tukee oppilaan oppimista
- Antaa itse palautetta oppilaalle ja ottaa vastaan palautetta oppilaalta
- Ohjaa muuta henkilökuntaa antamaan palautetta oppilaalle
- Toimii yhdyshenkilönä oppilaan, työyhteisön ja yliopiston välillä

Harjoitteluvastuuhenkilön tulee tuntee harjoittelun yleiset tavoitteet ja hyvä tietää ne opintojaksot, jotka oppilaat ovat suorittaneet ennen harjoitteluun tulemistä. Hän huolehtii siitä, että henkilökohtainen oppimissuunnitelma (HOPS) tehdään yliopiston, apteekin ja oppilaan tavoitteiden pohjalta. Suunnitelmaa toteutetaan joustavasti harjoittelujakson aikana. Työyhteisön tuen merkitys oppilaan oppimisessa on suuri, joten harjoitteluvastuuhenkilön tulee varmistua siitä, että työyhteisö on sitoutunut hänen ohjaamiseensa.

8 PALAUTTEEN HYÖDYNTÄMINEN OPETUSAPTEEKKIHARJOITTELUSSA

Palautteen avulla opetusapteekkiharjoittelussa mukana olevat osapuolet voivat kehittää toimintaansa. Tärkeää on antaa ja hyödyntää palautetta aktiivisesti jo harjoittelujakson aikana.

Palautteen saaminen kuuluu olennaisena osana asiakasneuvonnan harjoitteluun. Asiakkaiden neuvonta on farmaseutin keskeisin työtehtävä apteekissa. Sen harjoittelu oppilasaikana kehittää oppilaan ammattiosaamista ja ammatti-identiteettiä. Palautteen antaminen oppilaalle tämän asiakkaille antamasta neuvonnasta on myös vaativaa työtä, johon pitää perehtyä etukäteen. Käytännön järjestelyt vaihtelevat opetusapteekin olosuhteista ja henkilökunnasta riippuen. Asiakasneuvonnan harjoittelutehtävien sisältöä on kehitetty palautteenannon tueksi. Oppilas voi myös käyttää itsearviointia omien asiakasneuvontataaitojensa arviointiin. Opiskelijat ovat harjoitelleet asiakasneuvontataitojen arviointia yliopistolla ennen harjoittelujaksoa ja heitä kannattaakin pyytää mukaan ideoimaan, miten palautekeskustelu voitaisiin harjoittelun aikana järjestää.

8.1 HYVÄLLE PALAUTTEELLE ON TUNNUSOMAISTA

- Palaute on mahdollisimman konkreettista.
- Palautetta tulee antaa säännöllisesti ja riittävän usein.
- Korjaavaa palautetta on hyvä antaa kahden kesken ja keskittyä asiaan ja sen vaikutuksiin syyllistämisen sijaan.
- Positiivista palautetta voi antaa pienimmästäkin edistymisestä ja saavutuksesta.
- Palautteen antamisen käytännön järjestelyistä kannattaa sopia: mistä palautetta annetaan, milloin ja miten - puolin ja toisin.
- Palautteen antamisessa rehellisyys on valttia, ja myös aktiivisuus ja johdonmukaisuus kannattavat.

Kun annat palautetta, kiinnitä huomio seuraaviin asioihin:

- Anna palautetta minä -muodossa > otat vastuun omista ajatuksistasi ja käsityksistäsi
- Anna palautetta suoraan vastaanottajalle
- Anna palaute välittömästi, jos se on mahdollista
- Käytä aistihavaintoihin ("olen kuullut, minusta näyttää") perustuvaa kieltä
- Älä yleistä ("unohdat aina asioita") vaan kiinnitä palaute yksittäiseen asiaan
- Anna palautetta sellaisesta asiasta, jolle vastaanottaja voi tehdä jotakin
- Kysele selventäviä kysymyksiä ja pyydä lisätietoja
- Tarkista, ymmärsikö vastaanottaja viestisi
- Erotta henkilö ja hänen käyttäytymisensä toisistaan ("olet huolimaton" sijaan: "olet tehnyt tämän asian huolimattomasti")

8.1.1 Palautetta oppilaille

Oppilaat haluavat saada palautetta omasta toiminnastaan ja oman oppimisensa edistymisestä heitä ohjaavalta henkilökunnalta, jotta voivat kehittyä edelleen.

Palaute:

- on oppimisen työkalu
- auttaa oppilasta havaitsemaan omaa edistymistensä
- tukee oppilaan oma-aloitteisuutta
- lisää oppilaan itsetuntemusta
- auttaa oppilasta tunnistamaan omia kehittämistarpeitaan
- auttaa tavoitteiden asettamisessa

Palautetta voidaan antaa oppilaalle erityyppisissä tilanteissa. Arkipäiväisten työtehtävien lomassa kannattaa antaa palautetta oma-aloitteisesti. Oppilaat toivovat saavansa palautetta myös jatkuvasti, koko harjoittelujakson ajan.

Työkirjassa on tehtäviä, jotka auttavat palautekeskustelujen käymistä myös niissä apteekeissa, joissa ei ole kokemusta palautteen käyttämisestä toiminnan kehittämisen ja oppimisen välineenä. Tehtävissä ohjataan palautteen hyödyntämiseen eri tavoin. Oppilas ja harjoitteluvastuuhenkilö seuraavat esimerkiksi harjoittelujakson aikaista työssä oppimista. Oppilas asettaa saamansa palautteen ja itsearvioinnin avulla tavoitteita edelleen.

8.1.2 Palautetta opetusapteekin henkilökunnalle

Palaute on parhaimmillaan vastavuoroista. Opetusapteekin harjoitteluvastuuhenkilön ja henkilökunnan on myös tärkeää saada palautetta antamastaan ohjauksesta ja opetuksesta opiskelijalta, mieluiten jo harjoittelujakson aikana. Alussa oppilaan saattaa olla vaikea kertoa omista kokemuksistaan. Tällöin harjoitteluvastuuhenkilön on osattava **kannustaa opiskelijaa tuomaan mielipiteitään esille**. Tätä helpottaa, jos harjoitteluvastuuhenkilön ja opiskelijan välillä valitsee myönteinen ja luottamuksellinen ilmapiiri. Harjoittelun lopuksi opiskelijalta kannattaa pyytää palautetta myös kirjallisessa muodossa. Palautetta voidaan käyttää opetusapteekkiharjoittelun kehittämisen tukena.

8.1.3 Palautetta yliopistoille

Yliopistot keräävät palautetta harjoitteluvastuuhenkilöiltä ja oppilailta aina harjoittelujaksojen jälkeen. On tärkeää, että opetusapteekkien ja yliopistojen harjoittelusta vastaavat henkilöt käyttävät palautejärjestelmiä harjoittelun kehittämisessä. Palautteissa esille tulleita ongelmia pyritään ratkaisemaan yhteistyössä muun muassa Opetusapteekkiharjoittelun kehittämistyöryhmässä.

Helsingin yliopisto kerää palautetta e-lomakkeella: [Yleinen harjoittelua koskeva palaute](http://www2.uef.fi/fi/farmasian-laitos/palaute1) ja Itä-Suomen yliopisto e-lomakkeilla osoitteessa: <http://www2.uef.fi/fi/farmasian-laitos/palaute1>

Harjoittelujaksojen jälkeen opiskelijoille järjestetään palautetilaisuuksia. Tätä kautta tuleva palaute on arvokasta yliopistossa harjoittelusta vastaaville henkilöille. Opiskelijoiden yhdessä opettajiensa kanssa käymät keskustelut ja kokemusten vaihtaminen auttavat heitä arvioimaan omaa oppimistaan harjoittelujaksoilla. Palautteen avulla voidaan kehittää

farmaseuttiopintojen laajinta opintojaksoa ammatillisesti kiinnostavaksi ja kehittäväksi sekä kannattavaksi opetusapteekeille ja yliopistolle.

9 HARJOITTELUUN LIITTYVÄT TAPAHTUMAT

Opetusyksiköt järjestävät yhdessä vuosittain harjoittelua tukevia tapahtumia sekä Helsingissä että Kuopiossa. Opetusapteekkien perehdytys- ja neuvottelupäivät ovat maksuttomia koulutustapahtumia. Harjoitteluvastuuhenkilöiden, apteekkareiden, yliopiston harjoittelusta vastaavien henkilöiden ja opiskelijoiden toivotaan osallistuvan aktiivisesti näihin tilaisuuksiin.

Vuoden opetusapteekki julkistetaan Farmasian Päivien yhteydessä.

9.1 OPETUSAPTEEKKIEN PEREHDYTYSPÄIVÄ

Opetusapteekkien perehdytyspäivä järjestetään syksyisin (loka-marraskuussa). Koulutuspäivän tarkoituksena on perehdyttää osallistujat opetusapteekkiharjoittelujakson tavoitteisiin, opiskelijoiden odotuksiin ja kokemuksiin, koulutusyksiköiden odotuksiin ja käytänteisiin sekä työkaluihin hyvän ohjaamisen ja opiskelijan oppimisen edistämiseksi. Koulutuspäivä on suunnattu erityisesti uusille opetusapteekkien vastuuhenkilöille, mutta kaikki oppilaan ohjauksesta kiinnostuneet ovat erittäin tervetulleita.

9.2 OPETUSAPTEEKKIEN NEUVOTTELUPÄIVÄ

Opetusapteekkien neuvottelupäivä järjestetään keväisin (maalis-toukokuussa). Neuvottelupäivän tarkoituksena on käsitellä ajankohtaisia, harjoittelua koskevia asioita, vaihtaa harjoitteluun liittyviä kokemuksia kollegoiden kanssa sekä kehittää harjoittelua yhteistyössä koulutusyksiköiden, opetusapteekkien henkilökunnan ja opiskelijoiden kanssa. Neuvottelupäivän teema vaihtelee vuosittain.

9.3 VUODEN OPETUSAPTEEKKI

Opetusapteekkien tärkeä työ farmasian opiskelijoiden perehdyttämisessä on vuosittain esillä Farmasian Päivillä. AATE -koordinaatioryhmä valitsee vuoden opetusapteekin koulutusyksiköiden tekemän esityksen pohjalta.

Oppilaiden palautteella on pääpaino vuoden opetusapteekin valinnassa. Valinnan perusteina ovat:

- Harjoittelun suunnitelmallisuus
- Oppilaan perehdyttäminen
- Tavoitteiden toteutumisen ja oppimisen seuranta sekä palautekeskustelut
- Työyhteisön rooli, panos ja toiminta oppilaan ohjaamisessa

Koulutusyksiköissä tiedot kerätään oppilaiden antamasta palautteesta harjoittelujaksoilta sekä lisäksi harjoitteluvastuuhenkilöiden antamasta palautteesta harjoittelujaksoilta.

Aiempi toiminta opetusapteekkina ja kouluttautuminen oppilaan ohjaamiseen otetaan myös huomioon.

10 LOPUKSI

Kuopiolaisen farmasian opiskelijan ajatuksia ja toiveita ensimmäisestä opetusapteekkiharjoittelusta

”Elämäni ensimmäinen apteekkiharjoittelu alkaa kolkutella ovella, ja sitä myöden myös innostus ja jännitys kasvavat. Vaikka lähes pari vuotta on opiskeltu ja kerätty paljon tietoa ja oppia farmasian alalta, tuntuu ammatillinen opintaival vielä keskeneräiseltä. Harjoittelusta saatava oppi on ainutlaatuista, jota ei voi saada kirjoja lukemalla. Siirtyminen teoriasta käytäntöön kuitenkin jännittää.

Meitä opiskelijoita lähtee vuosittain satoja harjoittelemaan käytännön työtä, ja aivan kuten apteekitkin, myös kaikki opiskelijat ovat erilaisia. Erityisesti toivon, että apteekeissa jokainen harjoittelija otettaisiin vastaan yksilöinä ja osaamistaso otettaisiin huomioon. Osa opiskelijoista on saattanut kerätä paljon työskentelykokemusta apteekissa, mutta osa saattaa astua harjoittelun alkaessa elämänsä ensimmäistä kertaa apteekkiin.

Harjoittelun ensimmäisiltä hetkiltä odotan ennen kaikkea ohjausta. Toivon, että tutustuminen farmaseuttiseen työkuvaan alkaisi heti, mutta oppilasta tuettaisiin ja tutustumiselle annettaisiin aikaa. Lisäksi toivon, että koko harjoittelujaksoa hyödynnettäisiin siten, että oppia tulisi tasaisesti ja suunnitellusti koko harjoittelujakson ajan. Koska tiedän, että uutta opittavaa asiaa tulee paljon, toivon että asioita opetettaisiin hallittavina ja selkeinä kokonaisuuksina.

Mielestäni on tärkeää, että harjoittelujakson aikana harjoittelija oppii apteekin toimintatavat kokonaisuutena. Siksi olisi hyvä, että harjoittelun aikana pääsisi kokemaan ja näkemään apteekin toimintaa monesta eri näkökulmasta. Olisi tärkeää selvittää kaikille apteekissa työskenteleville henkilöille, mikä harjoittelijan sekä muiden työntekijöiden työnkuvat harjoittelujaksolla on. Uskon sen selkeyttävän harjoittelua siten, että eri osapuolten odotukset eivät ole ristiriidassa keskenään.

Eniten minua jännittävät tilanteet, joissa huomaan tehneeni jonkin virheen. Toivoisin, että harjoittelussa käytäisiin mahdollisesti jo etukäteen läpi, mitä sellaisissa tilanteissa tulisi tehdä, koska virheitä varmasti sattuu kaikille. Virheistä oppimisen kannalta, olisi tärkeää käydä asiat huolellisesti läpi myös tilanteen jälkeen. Odotan myös molemminpuolista palautteenantoa, koska koen tarpeelliseksi tietää, mitä asioita tulisi kehittää. Mutta vähintään yhtä tärkeää on myös tietää, missä olen onnistunut ja mitä olen tehnyt hyvin. Tsemppaus luo uskoa ja valaa intoa.

Omat tavoitteeni harjoittelujaksolle ovat selkeät. Haluan oppia tunnistamaan ja vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin. Haluan hyödyntää ja soveltaa saamaani tietoa oikeaan käytäntöön. Lisäksi haluan kehittyä osaavaksi farmasian alan ammattilaiseksi, ja siten antaa oman panokseni tähän tärkeään terveydenhuollon osa-alueeseen. Kunpa harjoittelu jo alkaisi!”

LÄHTEET

Ahonen H: Työpaikkaohjaajan rooli ja tehtävät työssäoppimisessa. Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto. kasvatustieteen laitos, 2000

Aittola T, Koikkalainen R, Vaherva T: Aikuisten oppiminen arkielämän ympäristössä. Jyväskylän yliopiston kasvatustieteen laitoksen julkaisuja 6. Jyväskylän yliopistopaino. Jyväskylä, 1997

ApteekkiTyky -kansio. Nykypaino Oy. Helsinki, 2003

Frisk T: Ohjaaminen työssä. Educa-instituutti. Helsinki, 2003

Honka J, Ruohotie P, Suvanto A, Mustonen L: Ammattikasvatuksen haasteet 2000. Hämeen ammattikorkeakoulu. Julkaisu D:125. Hämeenlinna, 2000

Hyvärinen M-L: Alakohtainen vuorovaikutuskoulutus farmasiassa. Acta Universitatis Tampensis 1604. Tampere University Press, Tampere 2011

Kajanto A, Kajanto J: Elinikäinen oppiminen. Kansanterveysseura ja Aikuiskasvatuksen tutkimusseura. Gummerus, 2001

Katajavuori N: Vangittu tieto vapaaksi - asiantuntijuus ja sen kehittyminen farmasiassa osoitteessa: <http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/far/farma/vk/katajavuori/vangittu.pdf>

Koro J: Aikuinen oman oppimisensa ohjaajana. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 98, Jyväskylä, 1993

Lairio M, Puukari S: Muutoksista mahdollisuuksiin. Yliopistopaino. Jyväskylä, 2001

Lehtinen E, Jokinen T: Tutor. itsenäistyvän oppijan ohjaaja. Atena. Juva, 1996

Mykrä T: Työpaikkaohjaaja oppimisen edistäjänä. Educa-instituutti. Helsinki, 2002

Ojanen S: Ohjauksesta oivallukseen, ohjausteorian kehittelyä. Helsingin yliopiston Tutkimus- ja koulutuskeskus Palmenia. Saarijärvi, 2001

Otala L: Opintoteitä osaajaksi -elinikäinen oppiminen. Rovaniemen ammattikorkeakoulu. Sarja D-3. Rovaniemi, 1998

Otala L: Oppimisen etu -kilpailukykyä muutoksessa, WSOY, 1996

Ruohotie P: Oppiminen ja ammatillinen kasvu. WSOY. Porvoo, 2000

Räkköläinen M, Uusitalo I: Työssäoppiminen ja ohjaus ammatillisissa oppilaitoksissa, Tammi, 2001

Sallila P, Vaherva T: Arkipäivän oppiminen. Aikuiskasvatuksen 39. vuosikirja. BTJ kirjastopalvelu, Helsinki 1998

Vehviläinen S: Ohjaus vuorovaikutuksena. Gaudeamus, Helsinki 2001

Vesterinen M-L: Harjoittelujaksolla kohti ammatillista asiantuntijuutta. Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 20. Lappeenranta, 2002a

Vesterinen M-L: Harjoitteluyrityksestä oppimisympäristöksi. Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 21. Lappeenranta, 2002b

Vesterinen M: Ammatillinen harjoittelu osana asiantuntijuuden kehittymistä ammattikorkeakoulussa. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 196, Jyväskylä, 2002c

Verkkotutor: www.uta.fi/tyt/verkkotutor